Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Matúškova 21, 833 16 Bratislava

Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella*

Predložil	**Schválil:**
Ing. Vladimír Urmanič	**Ing. Richard Takáč**
generálny riaditeľ ÚKSÚP	**Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Bratislava, október 2025

OBSAH

Úvod ... 3
1. Zoznam skratiek a pojmy ... 4
2. Legislatíva ... 4
3. Popis *Rhagoletis pomonella* ... 5
4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov . 6
5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb ... 8
6. Podozrenie z výskytu *Rhagoletis pomonella* ... 8
7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu *Rhagoletis pomonella* ... 9
8. Diagnostické laboratóriá ... 9
9. Potvrdenie výskytu *Rhagoletis pomonella* ... 10
10. Geografické určenie vymedzenej oblasti ... 11
11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte *Rhagoletis pomonella* ... 13
12. Dohľad a eradikácia ... 13
13. Rastlinolekárske opatrenia ... 14
14. Prieskumy vymedzených oblastí pre *Rhagoletis pomonella* ... 15
15. Zrušenie vymedzenej oblasti ... 16
16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania ... 16
17. Zásady odbornej prípravy a školení ... 16
18. Finančné zabezpečenie ... 16
19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskych opatrení ... 17
20. Platnosť ... 17
21. Zrušenie ... 17
Príloha č. 1 ... 18
Obrazová príloha *Rhagoletis pomonella* ... 18
Príloha č. 2 ... 22
Zoznam pomôcok pre prácu v teréne ... 22
Príloha č. 3 ... 23
Možnosti ochrany ... 23

Úvod

Cieľom vypracovania a vyhlásenia vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Národného pohotovostného plánu pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella* je zabezpečiť rýchlu a účinnú reakciu v prípade podozrenia alebo potvrdenia výskytu prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella* na území Slovenskej republiky. *Rhagoletis pomonella* patrí medzi prioritných škodcov Únie a na území Únie by spôsobil neprijateľný hospodársky, environmentálny či sociálny vplyv. Právny rámec na kontrolu škodcu *Rhagoletis pomonella* je obsiahnutý v legislatívnych predpisoch EÚ a v národnej legislatíve.

Prípravu národného pohotovostného plánu zabezpečil Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave. Národný pohotovostný plán je podľa potreby vyhodnocovaný a aktualizovaný.

Orgány štátnej správy v rastlinolekárskej oblasti podľa § 4 a 5 zákona č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“) majú zákonné právomoci na zabezpečenie účinných, preventívnych, monitorovacích a eradikačných opatrení na uplatňovanie tohto národného pohotovostného plánu uvedené v príslušnej legislatíve EÚ a národnej legislatíve.

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave v súlade s § 4 písm. g) zákona č. 405/2011 predkladá Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Rhagoletis pomonella*. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky v súlade s § 3 písm. l) prvý bod zákona č. 405/2011 vyhlasuje vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky opatrenie na predchádzanie výskytu a rozšírenia škodlivého organizmu *Rhagoletis pomonella.*

Na účely tohto národného pohotovostného plánu sa používajú pojmy uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES v platnom znení.

1. Zoznam skratiek a pojmy

Skratky:

EPPO – Európska a stredozemská organizácia na ochranu rastlín
EÚ – Európska únia
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
NPP – Národný pohotovostný plán
OOR – odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave
SCoPAFF – Stály výbor pre rastliny, zvieratá, potraviny a krmivá, sekcia zdravie rastlín
SR – Slovenská republika
ÚKSÚP – Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
ISPM č. 9 – medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Pokyny pre programy eradikácie škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 9“)
ISPM č. 14 - medzinárodná norma pre rastlinolekárske opatrenia „Uplatnenie integrovaných opatrení systémovému prístupu pri riadení rizika škodlivých organizmov“ (ďalej len „norma ISPM č. 14“)

Pojmy:
„**hostiteľské rastliny**“ sú *rastliny Malus* spp., *Crataegus* spp., *Pyrus communis* okrem osiva, peľu a rastlín v pletivových kultúrach.

2. Legislatíva

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 z 26. októbra 2016 o ochranných opatreniach proti škodcom rastlín, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 228/2013, (EÚ) č. 652/2014 a (EÚ) č. 1143/2014 a zrušujú smernice Rady 69/464/EHS, 74/647/EHS, 93/85/EHS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES a 2007/33/ES: (Ú. v. EÚ L 317, 23.11.2016, s. 4 – 104) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2016/2031“)
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2072 z 28. novembra 2019, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031, pokiaľ ide o ochranné opatrenia proti škodcom rastlín, a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 690/2008 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2018/2019: (Ú. v. EÚ L 319, 10.12.2019, s. 1 – 279) v platnom znení.
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1702 z 1. augusta 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2031 zostavením zoznamu prioritných škodcov: (Ú. v. EÚ L 260, 11.10.2019, s. 8 – 10)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EÚ) č. 1151/2012, (EÚ) č. 652/2014, (EÚ) 2016/429 a (EÚ) 2016/2031, nariadení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a smerníc Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, smerníc Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES

a rozhodnutia Rady 92/438/EHS (nariadenie o úradných kontrolách): (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1 – 142) v platnom znení, (ďalej len „nariadenie o úradných kontrolách“)

- Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2016/159 zo 4. februára 2016, ktorým sa stanovujú postupy predkladania žiadostí o granty a žiadostí o platbu, ako aj súvisiacich informácií, pokiaľ ide o núdzové opatrenia proti škodcom rastlín podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 652/2014: (Ú. v. ES L 031 6.2.2016) v platnom znení
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/1715 z 30. septembra 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá fungovania systému riadenia informácií pre úradné kontroly a jeho zložiek („nariadenie o IMSOC“): (Ú. v. ES L 261 14.10.2019) v platnom znení
- Zákon č. 405/2011 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 405/2011“)
- Zákon č. 277/2023 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 227/2023“)

3. Popis *Rhagoletis pomonella*

Živočíšny druh patrí taxonomicky do triedy *Insecta* - hmyz, radu *Diptera* – dvojkrídlovce, čeľade *Tephritidae*, rodu *Rhagoletis*.

3.1 Životný cyklus *Rhagoletis pomonella*

Škodca má za rok spravidla jednu a v teplejších oblastiach 2 generácie.

Vajíčka sú krémovo bielej farby s dĺžkou do 1 mm. Imága (dospelé jedince) sa roja od júna do augusta. Imágo je 5 – 6,4 mm dlhé, čierne so žltými priečnymi prstencami na brušku (samičky ich majú 4, samčeki 3).

Larva dosahuje v dospelosti dĺžku 8 až 10 mm. Je žltobiela, beznohá a bezhlavá. Vývin lariev trvá 2 – 5 týždňov a závisí od hostiteľského druhu, mäkkosti plodov a teploty. V opadaných plodoch sú prítomné larvy, ktoré tu zotrvávajú až kým nedosiahnu vývojovú zrelosť, čo môže trvať až do začiatku decembra. Až potom opustí plod a následne sa kuklia. Dospelé larvy sa v pôde zakuklia. V štádiu kukiel prezimuje v pôde pod hostiteľskými rastlinami. Kukla (pupárium) je 4 – 6,5 mm dlhá, žltohnedá a má vajcovitý tvar.

Dospelé jedince môžu žiť až 40 dní. Dospelé samičky majú priemernú dĺžku 5,2 mm s rozpätím krídel 9,3 mm, zatiaľ čo samce majú priemernú dĺžku 3,9 mm s rozpätím krídel 7,5 mm. Na priesvitných krídlach sa vytvára typická kresba, ktorú tvoria 4 nepravidelné priečne tmavé pruhy, z nich 3 vonkajšie pripomínajú písmeno „F“. Jeden pár priehľadných krídel je zdobený hnedými šikmými prúžkami. Pohlavne dospelá samička dokáže naklásť až 200 vajíčok. Po párení samičky zapúšťajú vajíčka jednotlivo pod pokožku plodov.

3.2 Symptomatické prejavy *Rhagoletis pomonella*

Vyliahnuté larvy najprv vŕtajú chodbičky pod pokožkou plodov (napr. jabĺk), neskôr prenikajú hlbšie do dužiny. Príznakom sú kľukaté chodbičky pod šupkou jabĺk alebo drobné vpichy v mieste kladenia vajíčok. Červivé plody podliehajú hnilobe. Rozrezaním podozrivých plodov zistíme buď chodbičky alebo larvy škodcu.

Nezamieňať s červivosťou vyvolanou obaľovačom jablčným, ktorého húsenice majú vyvinuté končatiny i hlavu.

4. Kompetencie orgánov rastlinolekárskej starostlivosti v oblasti kontroly výskytu škodcov

Zodpovednosť za kontrolu *Rhagoletis pomonella* na území SR má ÚKSÚP. Kontroly metodicky riadi a usmerňuje OOR (Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly) ÚKSÚP. Výkon kontroly v teréne vykonávajú oblastní rastlinolekárski inšpektori OOR ÚKSÚP.

4.1 MPRV SR:

- schvaľuje NPP,
- koordinuje úlohy jednotlivých zodpovedných orgánov v rámci svojej pôsobnosti,
- je koordinačným a rozhodujúcim orgánom v prípade sporov v rámci spolupráce s orgánmi v pôsobnosti Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

4.2 ÚKSÚP

Po potvrdení výskytu *Rhagoletis pomonella*:

4.2.1 ÚKSÚP (vecne príslušný odbor ochrany rastlín):

- nariadi podľa § 9 ods. 2 zákona č. 405/2011 Z. z. v súlade s bodom 13 rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu škodcu pre vlastníkov alebo užívateľov pozemkov vo vymedzenej oblasti,
- vypracuje akčný plán podľa čl. 27 nariadenia (EÚ) 2016/2031,
- informuje Európsku komisiu a ostatné členské štáty o výskyte *Rhagoletis pomonella* a prijatých opatreniach.

4.2.2 Odbor ochrany rastlín:

a) vedúci oddelenia vnútornej karantény:

- koordinuje všetky činnosti súvisiace s týmto pohotovostným plánom,
- z dostupných podkladov určuje vymedzenú oblasť,
- zabezpečuje informovanosť profesionálnych prevádzkovateľov, verejnosti a orgánov verejnej správy vo vymedzenej oblasti,
- komunikuje s dotknutými subjektami, užívateľmi a vlastníkmi pozemkov u ktorých bol zistený výskyt *Rhagoletis pomonella*,
- organizuje osobné stretnutia dotknutých subjektov, užívateľov a vlastníkov pôdy nachádzajúcich sa vo vymedzenej oblasti,
- zabezpečuje školenia pre osoby, ktoré sú, okrem rastlinolekárskych inšpektorov, zapojené do prieskumu a odberu vzoriek,

- zhromažďuje podklady pre dodatočné finančné zabezpečenie úloh vyplývajúcich z tohto pohotovostného plánu.

b) koordinátor prieskumov škodlivých organizmov:

- vypracúva plány prieskumu a odberu vzoriek vo vymedzenej oblasti,
- zabezpečuje informovanosť verejnosti,
- spracúva informácie a podklady z terénnych kontrol,
- vypracúva mapy miest prieskumu vzorkovania a vymedzených oblastí.

c) pracovník 1 oddelenia vnútornej karantény:

- prijíma oznámenia z podozrenia na výskyt *Rhagoletis pomonella*,
- vypracúva rozhodnutia na eradikáciu výskytu *Rhagoletis pomonella*,
- spolupracuje pri určovaní vymedzenej oblasti,
- koordinuje kontrolu vykonania nariadených rastlinolekárskych opatrení.

d) pracovník 2 oddelenia vnútornej karantény:

- zhromažďuje písomné dokumenty súvisiace s výskytom *Rhagoletis pomonella*,
- spolupracuje pri zabezpečení materiálneho vybavenia rastlinolekárskych inšpektorov,
- zhromažďuje podklady pre zabezpečenie odškodnenia dotknutých subjektov.

e) pracovník zastupujúci SR na zasadnutiach SCoPAFF:

- zasiela správy o výskyte *Rhagoletis pomonella* a vydaných eradikačných opatreniach Komisii a členským štátom,
- v prípade potreby komunikuje s dotknutým štátom, do ktorého by zasiahla vymedzená oblasť *Rhagoletis pomonella*,
- komunikuje s Komisiou ohľadom odškodnenia dotknutých subjektov.

f) vedúci oddelenia kontroly ochrany rastlín:

- rozhoduje o presunoch rastlinolekárskych inšpektorovdo vymedzených oblastí v rámci SR za účelom vykonávania prieskumu a vzorkovania na *Rhagoletis pomonella*,
- zabezpečuje materiálne vybavenie rastlinolekárskych inšpektorov.

g) rastlinolekárski inšpektori:

- vykonávajú v teréne prieskum a odber vzoriek *Rhagoletis pomonella*,

- poskytujú podklady na určenie vymedzenej oblasti.

4.2.3 Sekcia poľnohospodárskych vstupov a kontroly – riaditeľ:

- rozhoduje o zapojení inšpektorov z iných odborov Sekcie poľnohospodárskych vstupov a kontroly do prieskumu a vzorkovania vo vymedzených oblastiach *Rhagoletis pomonella*.

4.2.4. Odbor diagnostických laboratórií (Sekcia laboratórnych činností):

- prioritne vykonáva diagnostické rozbory vzoriek z vymedzenej oblasti na *Rhagoletis pomonella*,

- zabezpečuje materiálne vybavenie potrebné pre diagnostiku vysokých počtov vzoriek tak, aby sa zbytočne nepredlžoval čas diagnostiky.

5. Prístup príslušných orgánov do priestorov profesionálnych prevádzkovateľov, iných príslušných prevádzkovateľov a fyzických osôb

Podľa § 10 zákona č. 405/2011 Z. z. rastlinolekársky inšpektor je oprávnený vstupovať na pozemky a do prevádzkových priestorov, v ktorých sa rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety pestujú, vyrábajú, používajú, skladujú, uvádzajú na trh alebo sú v nich inak prítomné. Zároveň má rastlinolekársky inšpektor oprávnenie vstupovať do dopravných prostriedkov, ktorými sa prepravujú samotné rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety.

6. Podozrenie z výskytu *Rhagoletis pomonella*

Podľa § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 405/2011 sú osoby na úseku rastlinolekárskej starostlivosti povinné bezodkladne oznámiť OOR ÚKSÚP výskyt, rozširovanie alebo podozrenie z výskytu karanténnych škodcov Únie alebo príznaky napadnutia alebo poškodenia týmito škodlivými organizmami.

6.1 Opatrenia, ktoré musia ihneď prijať profesionálni prevádzkovatelia

Ak má profesionálny prevádzkovateľ podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Rhagoletis pomonella* na rastlinách, rastlinných produktoch alebo iných predmetoch, ktoré sú pod kontrolou daného prevádzkovateľa, ihneď toto podozrenie oznámi OOR ÚKSÚP, aby tento prijal opatrenia v súlade s článkom 10 nariadenia 2016/2031. Profesionálny prevádzkovateľ v prípade potreby takisto ihneď prijme predbežné opatrenia s cieľom zabrániť usídleniu a šíreniu škodcu *Rhagoletis pomonella*.

6.2 Opatrenia, ktoré majú prijať osoby iné ako profesionálni prevádzkovatelia

Každá osoba iná ako profesionálny prevádzkovateľ, ktorá má odôvodnené podozrenie na výskyt karanténneho škodcu Únie *Rhagoletis pomonella*, ihneď oznámi túto skutočnosť OOR ÚKSÚP. Ak sa oznámenie nepodá písomne, OOR ÚKSÚP o ňom vyhotoví úradný záznam. Uvedená osoba poskytne informácie o tomto výskyte, ktoré má k dispozícii.

Osoba, ktorá podala oznámenie konzultuje s OOR opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabránenie šírenia škodcu *Rhagoletis pomonella* a jeho odstránenie z dotknutých rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov a v náležitom prípade z priestorov danej osoby.

Hlásenie podozrenia výskytu škodcu *Rhagoletis pomonella* možno realizovať telefonicky na telefónnom čísle 02/59 88 03 45, e-mailom na ochrana@uksup.sk alebo písomne na adresu:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor ochrany rastlín
Matúškova 21
833 16 Bratislava

Všetky nahlásené podozrenia z výskytu je potrebné prešetriť rastlinolekárskymi inšpektormi ÚKSÚP. Okrem miesta podozrivého na výskyt je potrebné skontrolovať aj jeho bezprostredné okolie. Kontrola je zameraná na hostiteľov *Rhagoletis pomonella* v danej lokalite. Kontrolovaný je ich zdravotný stav a v prípade potreby sa odoberie vzorka na diagnostický rozbor. Z danej kontroly podá rastlinolekársky inšpektor podrobnú správu prostredníctvom Záznamu o vykonaní kontroly – A OOR ÚKSÚP.

V prípade oznámenia od iného členského štátu, že vymedzená oblasť zriadená týmto členským štátom zasahuje na územie SR, ÚKSÚP postupuje podľa konkrétnej situácie spôsobenej týmto oznámením a v súlade s týmto pohotovostným plánom.

7. Postupy na zaznamenanie zistení výskytu *Rhagoletis pomonella*

Aby sa potvrdila prítomnosť *Rhagoletis pomonella* je potrebné odobrať vzorku škodcu alebo časti napadnutého rastlinného materiálu najlepšie aj s niektorým z vývojových štádií. Nakoľko ide o karanténny materiál, je potrebné zabezpečiť, aby bola vzorka zabalená tak, aby nedošlo k poškodeniu obalu a prípadnému ďalšiemu šíreniu *Rhagoletis pomonella*. Vzorka slúžiaca na rozbor musí byť označená identifikačnými údajmi, aby bolo možné vzorky v laboratóriu spárovať s informáciami uvedenými v priloženom - Zázname o odbere vzorky, ktorý musí obsahovať najmenej: jedinečné číslo odberu, dátum odberu, miesto odberu (vrátane GPS súradníc), typ výsadby, názov subjektu, z ktorého bola vzorka odobratá, názov hostiteľa, príznakovosť a meno vzorkovateľa. Záznamy o odbere vzorky sú v písomnej aj/alebo elektronickej podobe v elektronickom systéme ÚKSÚP.

Prieskum a vzorkovanie vykonávajú aj ďalšie vyškolené osoby a iné fyzické osoby delegované na tieto činnosti v súlade s článkom 30 nariadenia o úradných kontrolách.

8. Diagnostické laboratóriá

Odobraté vzorky rastlín, rastlinných produktov, prípadne samotného škodcu akéhokoľvek vývinového štádia (usmrtené, prípadne živé, pri ktorých je nevyhnutné zabrániť náhodnému vypusteniu), sú zasielané do jednotlivých diagnostických laboratórií Sekcie laboratórnych činností ÚKSÚP na adresy:

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Bratislava
Majerská 326/47
900 41 Rovinka

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave
Odbor diagnostických laboratórií
Referát karanténnej diagnostiky Košice
Letná 3
041 39 Košice

Diagnostické metódy

Pre stanovenie prítomnosti *Rhagoletis pomonella* v odobratých vzorkách sa používa EPPO Standard PM7/107(1).

Referenčné laboratóriá EÚ pre hmyz a roztoče:

konzorcium pod vedením French Agency for Food, Environmental and Occupational Health and Safety (ANSES)
Plant Health Laboratory, Entomology and Invasive Plants Unit
755 avenue du campus Agropolis
CS 30016, 34988 Montferrier-sur-Lez cedex
Francúzsko,

ktorého súčasťou je aj:

Austrian Agency for Health and Food Safety
AGES, Institute for Sustainable Plant Production
Spargelfeldstraße 191
1220 Viedeň
Rakúsko

9. Potvrdenie výskytu *Rhagoletis pomonella*

Po potvrdení výskytu *Rhagoletis pomonella* ÚKSÚP informuje dotknutý subjekt, v ktorom bol potvrdený výskyt škodcu o tomto výskyte a potrebe prijatia eradikačných opatrení. ÚKSÚP následne vypracuje akčný plán, ktorý musí vychádzať z NPP pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella*.

Po potvrdení výskytu *Rhagoletis pomonella,* ÚKSÚP zhromaždí tieto informácie:

- pravdepodobný pôvod *Rhagoletis pomonella*, ak je podozrenie, že pôvodcom ohniska je zásielka rastlín alebo rastlinných produktov,
- geografickú polohu daného výskytu vrátane akýchkoľvek abiotických faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť ohnisko nákazy, napr. výskyt bol zaznamenaný na významnej dopravnej trase,
- mapovanie výskytu, ktoré zahŕňa zobrazenie infikovaných hostiteľov v danej lokalite s popisom (druh, štádium vývoja a pod.),
- kedy a ako bol škodca *Rhagoletis pomonella* zistený a identifikovaný (vrátane fotografií),
- úroveň výskytu *Rhagoletis pomonella* a vývinové štádium,
- rozsah a dosah škôd,

- v závislosti od miesta výskytu – informácie o dovoze hostiteľských rastlín a komodít do dotknutého subjektu za obdobie posledných 12 mesiacov,
- v závislosti od miesta výskytu – nedávny vývoz alebo presun hostiteľských rastlín a komodít do iných subjektov z infikovaného subjektu,
- v závislosti od miesta výskytu – prístupnosť miesta pre mechanizáciu na likvidáciu hostiteľských rastlín,
- pri zásielkach podrobné informácie o mieste pôvodu dovezeného tovaru.

10. Geografické určenie vymedzenej oblasti

Po potvrdení výskytu *Rhagoletis pomonella* rastlinolekárski inšpektori vykonajú delimitačný prieskum za účelom určenia zamorenej zóny a zistenia rozšírenia *Rhagoletis pomonella* na danom území.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho.

10.1 Určenie vymedzenej oblasti

Na základe delimitačného prieskumu *Rhagoletis pomonella* OOR určí **vymedzenú oblasť**, ktorá pozostáva zo:

- **zamorenej zóny**, miesta výskytu a oblasti s polomerom 100 m od miesta výskytu, v ktorej sa nachádzajú všetky hostiteľské rastliny, rastlinné produkty alebo iné predmety, o ktorých je známe, že boli napadnuté *Rhagoletis pomonella*, všetky symptomatické rastliny a rastliny pravdepodobne napadnuté s ohľadom na ich umiestnenie v blízkosti napadnutých rastlín; a
- **nárazníkovej zóny,** ktorá obklopuje zamorenú zónu, s polomerom aspoň 2,3 km od vonkajšieho okraja zamorenej zóny.

Určenie vymedzenej oblasti zohľadňuje vedecké zásady, biológiu *Rhagoletis pomonella* vrátane údajov o migračnej schopnosti, úrovni zamorenia, geografických vlastnostiach oblasti, osobitnom rozmiestnení hostiteľských rastlín v príslušnej oblasti a dôkazoch o usídlení *Rhagoletis pomonella.*

V rámci vymedzených oblastí ÚKSÚP zvyšuje informovanosť verejnosti o hrozbe *Rhagoletis pomonella* a o opatreniach prijatých na zabránenie jeho ďalšiemu šíreniu mimo týchto oblastí. ÚKSÚP zabezpečí, aby široká verejnosť a profesionálni prevádzkovatelia mali informácie o vymedzených oblastiach.

Vymedzená oblasť vytvorená na základe výsledkov delimitačného prieskumu rastlinolekárskych inšpektorov musí byť stanovená čo najskôr od zistenia pozitívneho výskytu, minimálne s vyššie uvedenými rozmermi, nakoľko prioritou je zabránenie šíreniu *Rhagoletis pomonella* do ďalších lokalít. To si vyžaduje rýchlu reakciu od zistenia výskytu a rovnako aj dostatočný počet vyškolených osôb, ktorí v teréne zabezpečujú tieto kontroly.

Delimitačný prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho. Skontrolované musia byť všetky hostiteľské rastliny v okolí.

Vymedzená oblasť sa určí v prípade, ak:

- sa zistí výskyt živých alebo mŕtvych štádií škodcu na hostiteľských rastlinách alebo v plodoch, z ktorých škodca pochádza alebo by mohol pochádzať,
- sa zistia živé larvy alebo kukly v pôde alebo pestovateľskom substráte,
- sa lapačmi odchytia živé dospelé jedince *Rhagoletis pomonella* za okolností, keď dospelé jedince mohli uniknúť aj do okolia.

Vo vymedzenej oblasti sa vykonajú opatrenia, ktorých cieľom je zabránenie pohybu napadnutých a potenciálne napadnutých hostiteľských rastlín. K týmto opatreniam patrí zákaz pohybu hostiteľských rastlín, plodov a pôdy, okrem rastlín určených na výsadbu. Tento zákaz sa vzťahuje na pohyb uvedeného materiálu zo zamorenej zóny do nárazníkovej zóny a z nárazníkovej zóny do okolitých oblastí.

Ak sa v nárazníkovej zóne zistí prítomnosť *Rhagoletis pomonella*, ÚKSÚP bezodkladne určí novú vymedzenú oblasť zohľadňujúcu dané zistenie. Vo vymedzenej oblasti sa nesmú po dobu trvania obmedzení vysádzať nové hostiteľské rastliny. V prípade, že sa má vymedzená oblasť rozšíriť za hranice SR, ÚKSÚP okamžite informuje príslušnú národnú organizáciu ochrany rastlín o tejto skutočnosti.

10.2 Výnimky z určenia vymedzenej oblasti

ÚKSÚP sa môže rozhodnúť nezriadiť vymedzenú oblasť,ak je splnená jedna z týchto podmienok:

a) existujú dôkazy, že *Rhagoletis pomonella* sa nerozmnožil, a

b) existujú dôkazy, že:

   i) *Rhagoletis pomonella* bol zavlečený do oblasti s rastlinami, na ktorých bol zistený, a tieto rastliny boli napadnuté pred ich zavlečením do príslušnej oblasti, alebo

   ii) ide o izolované zistenie, o ktorom sa neočakáva, že povedie k usídleniu škodcu.

Ak ÚKSÚP využije výnimku z určenia vymedzenej oblasti, musí:

a) prijať opatrenia na zabezpečenie rýchlej eradikácie *Rhagoletis pomonella* a vylúčiť možnosť jeho šírenia;

b) okamžite zvýšiť počet lapačov a frekvenciu kontroly lapačov v danej oblasti;

c) zintenzívniť vizuálne prehliadky na prítomnosť dospelých jedincov *Rhagoletis pomonella* a vo vhodnom čase skontrolovať prítomnosť lariev *Rhagoletis pomonella*;

d) počas aspoň jedného životného cyklu *Rhagoletis pomonella* plus jeden ďalší rok pravidelne a intenzívne počas obdobia letu *Rhagoletis pomonella* sledovať oblasť s polomerom najmenej 1 km okolo zamorených rastlín alebo miesta, kde bol zistený škodca *Rhagoletis pomonella*;

e) vysledovať pôvod zamorenia a cestu spojenú so zamorením, pokiaľ je to možné, a preskúmať rastliny okolo výskytu na zistenie akýchkoľvek príznakov zamorenia vrátane odberu vzoriek pestovateľských substrátov s cieľom vylúčiť prítomnosť lariev;

f) zvýšiť informovanosť verejnosti o hrozbe *Rhagoletis pomonella*; a

g) prijať akékoľvek iné opatrenie, ktoré môže pomôcť eradikovať *Rhagoletis pomonella*, berúc do úvahy norma ISPM č. 9 a uplatňovanie integrovaného prístupu v súlade so zásadami stanovenými v norme ISPM č. 14.

11. Informovanie Komisie, ostatných členských štátov, dotknutých profesionálnych prevádzkovateľov a verejnosti o výskyte *Rhagoletis pomonella*

Ak je úradne potvrdená prítomnosť *Rhagoletis pomonella* na území SR ÚKSÚP zabezpečí:

1. informovanie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
2. informovanie Komisie a ostatných členských štátov o výskyte prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella* v súlade s nariadením o IMSOC. Správa obsahuje minimálne počty a lokality s výskytom *Rhagoletis pomonella* vrátane máp, počtu napadnutých rastlín, rastlinných produktov a iných predmetov, ktoré boli identifikované, ovzorkované a testované, ako aj samotné výsledky laboratórnych testov. Taktiež je potrebné oznámiť Komisii a ostatným členským štátom opatrenia, ktoré boli prijaté a ktoré sa rozhodla SR prijať na eradikáciu *Rhagoletis pomonella*. Podobne sa postupuje aj v prípade zistenia výskytu v ďalšej oblasti, kde výskyt *Rhagoletis pomonella* predtým nebol známy. Vymedzené oblasti a zároveň aj ich zmeny, oznámi ÚKSÚP Komisii a ostatným členským štátom do jedného mesiaca odo dňa, keď sa zistila prítomnosť *Rhagoletis pomonella*. Akýkoľvek dôkaz poukazujúci na prítomnosť *Rhagoletis pomonella* v nárazníkovej zóne sa Komisii a ostatným členským štátom oznamuje bezodkladne,
3. informovanie verejnosti o opatreniach, ktoré prijal a ktoré plánuje prijať, a o všetkých opatreniach, ktoré majú prijať príslušné kategórie profesionálnych prevádzkovateľov alebo iné osoby,
4. organizovanie pravidelných stretnutí, ktorých cieľom je riešiť aktuálny stav šírenia *Rhagoletis pomonella*, prijaté opatrenia, financovane, zvyšovanie povedomia o výskytoch a pod.

12. Dohľad a eradikácia

V prípade, že počas prieskumov vymedzenej oblasti sa nezistia napadnuté hostiteľské rastliny a nie sú ani žiadne dôkazy o možnej prítomnosti *Rhagoletis pomonella* situácia sa vyhodnotí tak, že sa škodca *Rhagoletis pomonella* nemohol ďalej šíriť do prostredia, ÚKSÚP pristúpi k **dohľadu** nad miestom výskytu. Takéto miesto je potrebné niekoľkokrát v priebehu roka skontrolovať. Pri tomto intenzívnom prieskume sa vykonávajú kontroly každého hostiteľa vrátane využitia lapačov. Tie sa nainštalujú v okolí miesta výskytu a pravidelne raz za dva týždne sa skontrolujú. Tento prieskum a dotknutý subjekt sú pod stálou rastlinolekárskou kontrolou 3 roky.

V prípade, že sa počas prieskumov **nezistia príznakové rastliny**, ale existuje vysoká pravdepodobnosť, že sa dospelé jedince *Rhagoletis pomonella* rozšírili do okolitého prostredia, je potrebné vykonávať prísnejší dohľad nad miestom výskytu, ktorý je popísaný v časti 14. „Prieskumy vymedzených oblastí pre *Rhagoletis pomonella*". Po stanovení vymedzených oblastí je potrebné vykonávať ich každoročné pravidelné kontroly.
V prípade, že sa počas prieskumov **zistia príznakové rastliny**, je potrebné vykonať eradikáciu.

13. Rastlinolekárske opatrenia

V prípade potvrdenia výskytu *Rhagoletis pomonella* ÚKSÚP rozhodnutím nariadi rastlinolekárske opatrenia, ktoré musí prijať a realizovať osoba, ktorá je užívateľom dotknutých pozemkov s napadnutými rastlinami alebo zaobchádza s dotknutým tovarom. Vykonanie opatrení sa musí zabezpečiť rýchlo a účinne. Preto je dôležitá vzájomná komunikácia vo fáze prípravy rozhodnutia ÚKSÚP a dotknutým subjektom ohľadom reálnych možností vykonania potrebných opatrení z hľadiska materiálneho vybavenia a finančného krytia. V prípade výskytu u profesionálneho prevádzkovateľa dostane subjekt pokyny s predbežnými opatreniami ešte pred zaslaním rozhodnutia, ktorých cieľom je znížiť riziko šírenia škodcu. Rozhodnutie sa zasiela dotknutému subjektu a rastlinolekárskemu inšpektorovi spolu s termínom vykonania opatrení. Subjekt zabezpečí mechanizáciu na likvidáciu rastlín, zlikviduje napadnuté rastliny a zabezpečí čistenie a dezinfekciu mechanizácie na vlastné náklady. Ak subjekt dané opatrenia nevykoná, zabezpečí ich vykonanie ÚKSÚP na náklady daného subjektu. Na zabezpečenie mechanizácie na likvidáciu rastlín, ich čistenie a dezinfekciu nie je potrebné vyhlasovať výberové konanie, ale ich možno realizovať priamym zadaním, čo zabezpečí ÚKSÚP. Stroje, zariadenia a služby na likvidáciu rastlín sa prednostne získavajú na miestnej úrovni.

Opatrenia je potrebné vykonať pod dohľadom rastlinolekárskeho inšpektora,, prípadne pri rozsiahlejších opatreniach rastlinolekársky inšpektor vykoná kontrolu po ukončení realizácie uložených opatrení. Z následnej kontroly je potrebné spísať záznam s podrobným popisom vykonaných opatrení.

Rastlinolekárske opatrenia zamerané na eradikáciu:

ÚKSÚP po počiatočnom vymedzení oblasti a súbežne s delimitačnými prieskumami prijme všetky tieto opatrenia:

a) ošetrenie rastlín prípravkami na ochranu rastlín s ohľadom na biológiu *Rhagoletis pomonella;*

b) okamžitá likvidácia napadnutých rastlín, vrátane plodov a rastlín a plodov vykazujúcich príznaky napadnutia, pričom sa prijmú všetky potrebné opatrenia, aby sa zabránilo šíreniu *Rhagoletis pomonella;*

c) použitie žltých lepových dosiek s atraktantom na odchyt dospelých jedincov *Rhagoletis pomonella*;

d) zákaz akéhokoľvek presunu potenciálne napadnutého materiálu z vymedzenej oblasti;

e) čo najdôkladnejšie vyšetrenie pôvodu napadnutia vysledovaním príslušných rastlín a ich preskúmanie na účely zistenia akýchkoľvek stôp po napadnutí;

f) ak sa zistí, že existuje riziko, že v nasledujúcom roku z pôdy vylezú dospelí jedinci *Rhagoletis pomonella*, malo by sa usilovať o odstránenie prístupu dospelým jedincom k hostiteľskému materiálu;

g) v prípade výskytu *Rhagoletis pomonella* v skladoch ovocia, je potrebná likvidácia všetkých hostiteľských rastlín (plodov), presun rastlín na likvidáciu sa musí vykonávať v utesnených kontajneroch, aby nedošlo k úniku škodcu;

h) uplatňovanie hygienických opatrení na všetky stroje alebo iné zariadenia, ktoré prídu do kontaktu s napadnutými alebo pravdepodobne napadnutými rastlinami, vrátane plodov alebo pôdou, aby sa zabránilo žíreniu *Rhagoletis pomonella;*

i) činnosti na zvýšenie informovanosti verejnosti, pokiaľ ide o nebezpečenstvo súvisiace s *Rhagoletis pomonella*, ako aj opatrenia prijaté s cieľom predchádzať jeho zavlečeniu do Únie a šíreniu v nej vrátane podmienok týkajúcich sa presunu hostiteľských rastlín z vymedzenej oblasti;

j) prípadne špecifické opatrenia na riešenie osobitných situácií alebo komplikácií, pri ktorých by sa mohlo racionálne predpokladať, že zabránia eradikácii, sťažia alebo oddialia ju, a najmä tie, ktoré sa týkajú dostupnosti a adekvátnej eradikácie všetkých rastlín, ktoré sú napadnuté alebo v prípade ktorých existuje podozrenie, že boli napadnuté, bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú, či ide o verejné alebo súkromné vlastníctvo alebo na osobu či subjekt, ktoré sú za ne zodpovedné;

k) akékoľvek iné opatrenie, ktoré môže prispieť k eradikácii *Rhagoletis pomonella,* pričom sa zohľadňuje norma ISPM č. 9 a uplatňuje integrovaný prístup podľa princípov stanovených v norme ISPM č. 14.

14. Prieskumy vymedzených oblastí pre *Rhagoletis pomonella*

Vo vymedzených oblastiach vykonávajú rastlinolekárski inšpektori každoročné prieskumy uvedené v článku 19 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 s cieľom zistiť prítomnosť *Rhagoletis pomonella*, pričom zohľadnia informácie uvedené v karte prieskumu škodcov.

Koncepcia prieskumu musí byť v súlade so všeobecnými usmerneniami pre štatisticky spoľahlivé prieskumy a prieskumy založené na riziku a so schémou prieskumu a systémom odberu vzoriek, ktoré sa používajú pri detekčných prieskumoch, aby bolo možné identifikovať aspoň s 95 % spoľahlivosťou výskyt *Rhagoletis pomonella* na úrovni 1%.

Prieskum sa začína od potvrdeného napadnutého hostiteľa a pokračuje smerom von od neho. Skontrolovaní musia byť všetci hostitelia v okolí s polomerom 2,3 km od vonkajšej hranice zamorenej zóny, ktorá má polomer 100 m.

Ak sa výskyt *Rhagoletis pomonella* potvrdí v nárazníkovej zóne, hranice zamorenej zóny aj nárazníkovej zóny sa bezodkladne preskúmajú a zmenia, a to s ohľadom na množstvo hostiteľských rástli v nárazníkovej zóne (pokiaľ bude široké zastúpenie hostiteľských rastlín) je pravdepodobné, že sa budú šíriť aktívnym letom len do 1,5 km alebo menej. Pokiaľ sa nájde tento škodca mimo zamorenú zónu v mieste, ktoré susedí so sadom, mal by byť tento sad susediaci s nálezom označený ako zamorený.

Predpokladaný počet lapačov a vzoriek sa určí pomocou štatistického nástroja RIBESS+.

Hranica medzi zamorenou a nárazníkovou zónou sa v teréne monitoruje feromónovými lapačmi, ktoré je potrebné pravidelne kontrolovať a ich vzorky včas vyhodnocovať. Hranice zamorenej a nárazníkovej zóny sa v prípade zistenia nového výskytu v nárazníkovej zóne musia prehodnotiť a ich veľkosť sa stanoví na základe ďalších prieskumov. Hostiteľov vo vymedzených oblastiach je potrebné pravidelne kontrolovať v optimálnom časovom období. Tieto kontroly sa zamerajú na symptomatické prejavy.

15. Zrušenie vymedzenej oblasti

Vymedzená oblasť sa môže zrušiť, ak sa na základe prieskumov nezistí *Rhagoletis pomonella* vo vymedzenej oblasti počas troch po sebe nasledujúcich rokov.

16. Protokoly, v ktorých sú opísané metódy vizuálnych prehliadok, odberu vzoriek a laboratórneho testovania

V metodickom pokyne – „Metodický pokyn zisťovania výskytu karanténnych škodcov Únie a ostatných vybraných škodcov“, ktorým sa pri terénnych prehliadkach riadia rastlinolekárski inšpektori , sú použité nasledovné protokoly:

- EPPO Data sheets on pests recommended for regulation – *Rhagoletis pomonella,*
- Pest survey card on *Rhagoletis pomonella*.

Všetky kontroly, odbery vzoriek, diagnostika a aj všetky náklady je potrebné riadne zdokumentovať.

17. Zásady odbornej prípravy a školení

Rastlinolekárski inšpektori OOR absolvujú pravidelné každoročné zaškolenie ohľadom prieskumu a opatrení týkajúcich sa kontroly *Rhagoletis pomonella.* V prípade pozitívneho výskytu *Rhagoletis pomonella* a následného potrebného zvýšenia počtu osôb na vykonávanie kontrol v teréne, poverení zamestnanci OOR vykonajú neodkladné zaškolenie ďalších fyzických osôb na účely vykonávania prieskumu.

Okrem toho ÚKSÚP zverejňuje informačné letáky a vykonáva odborné prednášky zamerané na prioritných škodcov Únie s cieľom zvyšovať informovanosť obyvateľstva ohľadom ochrany rastlín pred karanténnymi škodcami Únie. Verejnosť má ku všetkým informáciám prístup cez internetovú stránku ÚKSÚP www.uksup.sk.

18. Finančné zabezpečenie

Každoročné pravidelné prieskumy, vzorkovanie a diagnostika sú hradené z bežného rozpočtu ÚKSÚP. V prípade zistenia výskytu *Rhagoletis pomonella* a následného uplatňovania

tohto pohotovostného plánu v praxi je potrebné finančne zabezpečiť všetky činnosti s tým súvisiace, a to finančné zabezpečenie pre:

a) personál – mzdové náklady zamestnancov ÚKSÚP, prípadne ďalších zamestnancov zamestnaných na dobu určitú pre zabezpečenie plnenia úloh v krízových situáciách, sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR. V prípade nedostatku personálu ÚKSÚP deleguje činnosti na fyzické osoby v súlade s článkami 31 a 32 nariadenia o úradných kontrolách,

b) materiálové vybavenie, spotrebný materiál, diagnostické testovanie, náklady na vykonanie opatrení (stroje a zariadenia použité pri likvidácii), náklady za služby, náklady za zvyšovanie informovanosti a povedomia a ostatné nevyhnutné náklady (ubytovanie, strava a pod.) – tieto náklady sú kryté z rozpočtových zdrojov MPRV SR,

c) ÚKSÚP do 30 pracovných dní od potvrdenia výskytu *Rhagoletis pomonella* predloží na MPRV SR výpočet predpokladaných nákladov na eradikačné opatrenia, v prípade akýchkoľvek zmien vo veľkosti vymedzenej zóny a s tím súvisiacou zmenou výšky predpokladaných nákladov na eradikáciu sú notifikované čo najskôr aby malo MPRV SR dostatok času na zabezpečenie finančných prostriedkov.

19. Odškodnenie v prípade nariadenia rastlinolekárskych opatrení

MPRV SR môže odškodniť dotknuté subjekty za škody spôsobené výskytom karanténneho škodcu podľa zákona č. 277/2023 a platnej a účinnej schémy štátnej pomoci. Dotknutým subjektom sa môžu vyplatiť náklady na odškodnenie za hodnotu zničených rastlín, rastlinných produktov alebo iných predmetov podliehajúcich opatreniam uvedeným v článku 17, článku 28 ods. 1, článku 29 ods. 1 a článku 30 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/2031 v medziach trhovej hodnoty, ktorú by takéto rastliny, rastlinné produkty a iné predmety mali, pokiaľ by neboli dotknuté uvedenými opatreniami; prípadná zostatková hodnota sa od odškodnenia odpočítava.

Odškodnenie hospodárskych subjektov alebo majiteľov je oprávnené len v prípade, ak opatrenia boli vykonané pod dohľadom rastlinolekárskych inšpektorov ÚKSÚP.

20. Platnosť

Tento národný pohotovostný plán sa uplatňuje od 1. januára 2026.

Pohotovostný plán sa vyhodnotí a aktualizuje vždy, keď to bude potrebné na jeho prispôsobenie súčasným predpisom a vývoju rizika na území SR.

21. Zrušenie

Vestník MPRV SR č. 24/2023 z 11. októbra 2023 - 66. Národný pohotovostný plán pre prípad podozrenia a výskytu prioritného škodcu *Rhagoletis pomonella* sa zrušuje.

Príloha č. 1

Obrazová príloha *Rhagoletis pomonella*

Larva *Rhagoletis pomonella*
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Kukla *Rhagoletis pomonella*
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Dospelý jedinec *Rhagoletis pomonella*
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Jablko poškodené *Rhagoletis pomonella*
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Jablká poškodené *Rhagoletis pomonella*
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Poškodenie jablka
(Zdroj: https://gd.eppo.int/taxon/RHAGPO/photos)

Životný cyklus *Rhagoletis pomonella*

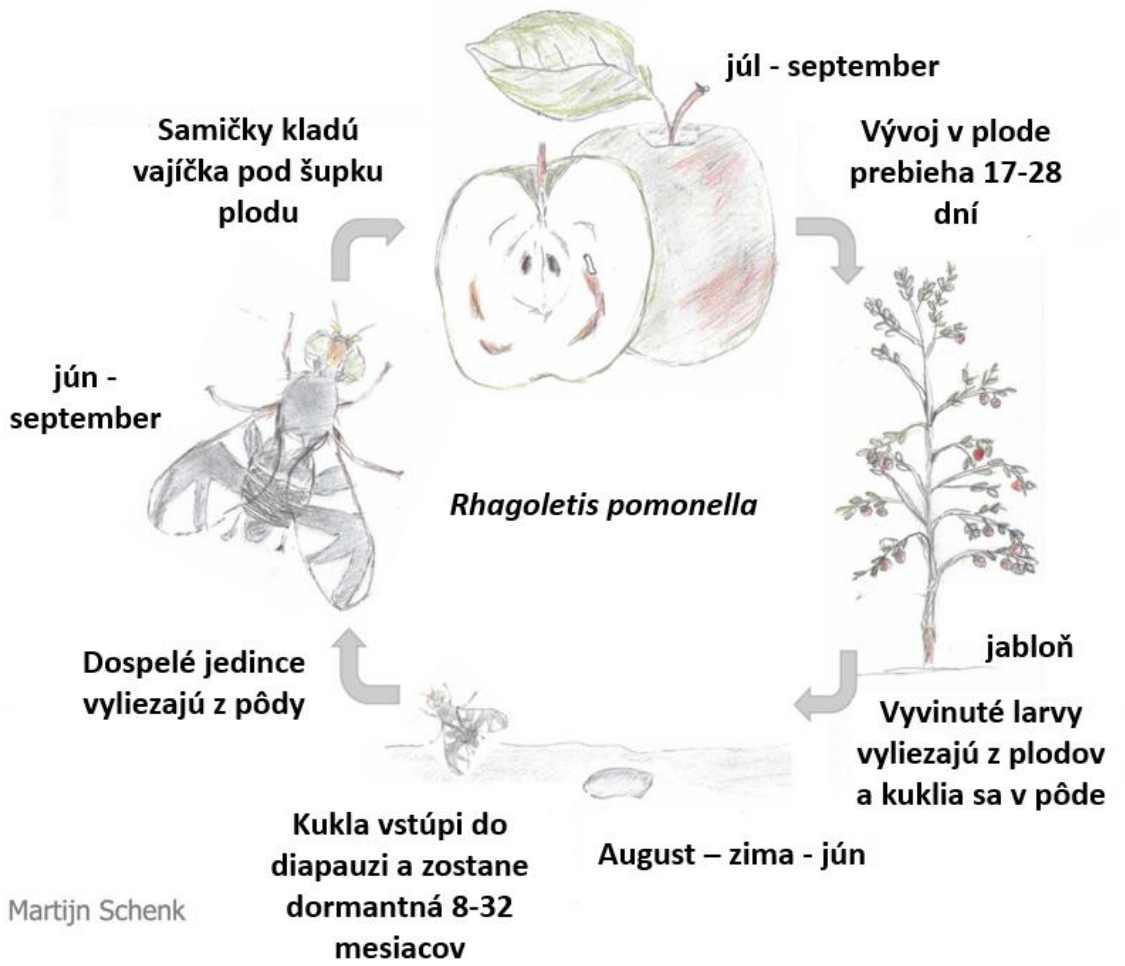

Príloha č. 2

Zoznam pomôcok pre prácu v teréne

- záhradnícke nožnice,
- nôž, sekerka, vrták,
- záhradnícka pílka,
- pinzeta,
- lopatka,
- ďalekohľad s dostatočným zväčšením,
- lupa,
- sprej na označovanie vzorkovaných stromov,
- uzatvárateľné vrecká veľkosti podľa potreby,
- plastové uzatvárateľné nádoby, napr. fľaštičky, skúmavky,
- vhodné dezinfekčné prostriedky (etanol, Savo a pod.),
- plastové nádoby so smrtiacou látkou pre hmyz (formaldehyd) tzv. smrtičky,
- lepové doštičky alebo feromónové lapače hmyzu,
- samolepiaca žltá páska s označením rastlinolekárskej kontroly,
- prípadne ďalšie vhodné a potrebné pomôcky.

Príloha č. 3

Možnosti ochrany

Fyzikálne metódy

Ošetrenie jabĺk chladom pri 3,3°C počas minimálne 90 dní alebo pri 0°C minimálne 40 dní sú akceptované liečebné režimy používané na usmrcovanie lariev *Rhagoletis pomonella* v USA.

Chemická ochrana

V oblasti chemickej ochrany sa vykonáva insekticídne ošetrenie proti dospelým jedincom, prípadne insekticídna zálievka proti kuklám.

Biologická ochrana

Využitie biologických metód ochrany na báze prirodzených nepriateľov, parazitoidov, entomopatogénnych húb, vírusov a pod., ak budú k dispozícii.
V USA, kde sa *Rhagoletis pomonella* vyskytuje, sa osvedčili dravé osičky a podpora prirodzených nepriateľov, napríklad je preukázané, že svrčky sa živia kuklami. Bolo preukázané, že baktéria *Serratia marcescens* zabíja dospelé muchy a huby *Beauveria bassiana* a *Metarhizium robertsii* infikujú larvy aj dospelé jedince.
V SR zatiaľ nie je povolený žiadny prípravok za účelom biologickej ochrany.